

poselství? K čemu se mě dnes snaží přimět? Rád bych to uvedl na příkladu. Vezmu jeden Ježíšův typický výrok, který se nám do dnešního pojetí lidské existence příliš nehodí: „*Kdo chce jít za mnou, zapří sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne*“ (Mt 16,24). Dnes nám jde o seberealizaci, o vnitřní korektnost. Ježíš tu jistě nemíní, že bych se měl ponížovat a zbavovat hodnoty. Přesto ono *zapří sám sebe* provokuje. V řečtině stojí *říkat ne, odporovat*. Chci-li být Ježíšovým učedníkem, je třeba, abych řekl NE svému pouhému egu, které se ubližene a uraženě stahuje do sebe, které se staví do středu, které se pokládá za absolutní. Musím získat odstup od snah svého na sebe zaměřeného já, vymezit se tomu postoji, kdy si všechno chci zabrat pro sebe a kroužit bez přestání jen kolem vlastní osoby. Pokud držím zpátky svá nejsilnější přání a doporuji nadvládě svého ega, mohu se dotknout svého *pravdivého já*. Objevím, kým doopravdy jsem a jaká je má nejhlubší touha. Přijdu také na to, že být člověkem také vždycky znamená nést kříž. Je třeba, abych se zabýval navzájem si odporujícími sklony své duše v celé její protikladnosti, což velice často bolí. Jenže jediné touto cestou objevíme ten život, který Ježíš nazývá pravým.

Podívejme se na obrazy, které jsme si o Ježíšovi vytvořili. Nevumísili jsme do nich vlastní projekce? Potvrzují nás naše představy o něm. nebo nás provokují?

Která jeho slova nám nedopřávají klidu? Která probouzejí náš hněv? Jaká výzva se pro nás ukrývá právě v těch nepřijemných? Co se v nás snaží vyvolat? K čemu se nás snaží pohnout?

A. Grün – 50x Ježíš

Že jsem si jako povolání zvolil být na posledním místě, to ještě nic neznamená. Důležité je, abych měl sílu zůstat na tom místě až do smrti. To je nesmírně těžké.

V hlubinách lidského srdce existuje tkáň, která se během let rozroste v nádor. Ten nádor se jmenuje trpělivost. Nikdo se mu neubrání. Duše rozezná jeho škodlivost většinou až po dlouhé době a teprve potom ho může s Boží pomocí odstranit.

Trpělivost je klasický rys v chování člověka Starého zákona, jenž se ve vztazích k bližnímu stále dovolává spravedlnosti. Láska dává životu smysl, nikoli trpělivost. Láska je důvodem a cílem mé existence. Je jedinou skutečnou radostí, které člověk nikdy nemá dost.

Přišel Ježíš! Jeho vlastní ho nepřijali. Vyhnali ho jako obětího beránka do pouště. Všichni, kdo kdy žili a budou žít na zemi, ho bili, plivali na něj, nenáviděli ho. Ale Ježíš, jediný nevinný, se nebránil, ale tiše snášel urážky. Nevolal po spravedlnosti, zaplatil ve svém těle a svým duchu za hřích všech. Od té doby platí zákon odpuštění, milosrdenství, lásky, která je víc než spravedlnost. Od Ježíšovy smrti na Kalvárii se pokoj už nerodí z ostrého rozlišování pravdy od nepravdy ani z dodržování zákona, ale pramení z probodeného srdce Boha, který se kvůli nám stal hříchem v Ježíši Kristu.

Kalvárii skončila epocha trpělivosti a začala epocha obětí. Bůh miluje toho, kdo dává s radostí, řekne sv. Pavel. Obět se dává ráda.

Carlo Carretto – *Dopisy z pouště*

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Daniel J. Harrington – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Matouše; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz; Misál na každý den liturgického roku

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.

Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

22. neděle v mezidobí – cyklus A

31. srpna 2014

²¹Ježíš začal svým učedníkům naznačovat, že bude muset jít do Jeruzaléma, mnoho trpět od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit, a třetího dne že bude vzkříšen. ²²Petr si ho vzal stranou a začal mu to rozmlouvat: „Bůh uchovej, Pane! To se ti nikdy nestane!“ ²³On se však obrátil a řekl Petrovi: „Jdi mi z očí, satane! Pohoršuješ mě, neboť nemáš na mysli věci božské, ale lidské!“ ²⁴Tehdy Ježíš řekl svým učedníkům: „Kdo chce jít za mnou, zapří sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mě. ²⁵Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, kdo však svůj život pro mne ztratí, nalezne ho. ²⁶Neboť co prospěje člověku, když získá celý svět, ale ztratí svou duši? Nebo jakou dá člověk náhradu za svou duši? ²⁷Syn člověka přijde ve slávě svého Otce se svými anděly, a tehdy odplatí každému podle jeho jednání.“

Mt 16,21-27

Úvod k meditaci

Představa trpělivosti a dokonce zabitého Mesiáše byla pro Židy velice těžko přijatelná. Mesiáš měl přece být slavným vítězem! Petr tedy v následujícím evangeliu jedná docela logicky. Celé tajemství Mesiáše má ale jinou hloubku, než by člověk na první pohled očekával. Ježíš zve učedníky k náročnému a pravdivému následování. Co pro mne konkrétně znamená Ježíšovo následování? Které mé jednání se tomuto pravému a poctivému následování blíží a které je jen zdánlivou a nepravdivou obětí – *trpělivostím* bez skutečné lásky?

Výklad biblického textu:

Kontext: Dnešní text bychom mohli srovnat s podobnými úryvky Markova a Lukášova evangelia (Mk 8,34 – 9,1; Lk 9,23-27). V porovnání s Markem se u Matouše ukazuje posun v okruhu posluchačů, kterým jsou Ježíšova slova určena. Pro Marka jsou jimi *zástupy*, kdežto u Matouše svěčuje Ježíš tato slova svým *učedníkům*.

21 Ježíš začal (od té doby) svým učedníkům naznačovat, že bude muset jít do Jeruzaléma: Podobné vyjádření se objevuje i v Mt 4,17. Bibličtí vykladatelé upozorňují, že záměrem pisatele je udělat zde skutečný zlom v ději evangelia, vše se už zaměřuje na události v Jeruzalémě, na Ježíšovo umučení a vzkříšení.

mnoho trpět od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit, a třetího dne že bude vzkříšen: Ježíš začíná připravovat učedníky na věci, které se jim budou zdát v rozporu: jak může Mesiáš, Boží Syn trpět? Ježíš uchovává tento zdánlivý rozpor v této větě: na jedné straně říká, že bude trpět a zabit, ale zároveň bude vzkříšen – odkaz na jeho božský původ.

22 Petr si ho vzal stranou a začal mu to rozmlouvat: „Bůh uchovej, Pane! To se ti nikdy nestane!“: Petrova reakce je velmi lidská; věří, že může radit nebo dokonce rozhodovat za Krista. V podstatě se jedná o jistou formu prosby, která je založena na myšlence, že úděl člověka, který je neúspěšný a neutěšený, je způsoben jím spáchanou chybou a hříchem. Petr, který právě vyznal Kristovo božství, vnímá jeho dokonalost a svatost, a právě proto jej chce odradit od myšlenky na utrpení a na smrt. Nedokáže si srovnat tento protiklad a připadá nám, jako by vůbec nevnímal předpověď o Kristově vzkříšení.

1. čtení:

Jer 20,7-9

2. čtení:

Řím 12,1-2

Evangelium:

Mt 16,21-27

Srovnání:

Mt 17,22-23;

20,17-19;

Mt 4,10;

Mk 8,34-9,1;

Lk 9,23-27;

Mt 10,38;

Lk 14,27;

Mt 10,39;

Lk 17,33;

Jan 12,25;

Žl 49,9;

Žl 62,13;

Jer 17,10;

Mt 25,31-32;

Řím 2,6; Zj 22,12

23 On se však obrátil a řekl Petrovi: „Jdi mi z očí, satane!“: Protože je Petrovo řešení v rozporu s Ježíšovým posláním, Ježíš srovnává příkře Petrovo jednání s postojem Satana – Božího nepřítele.

Pohoršuješ mě, neboť nemáš na mysli věci božské, ale lidské!: Petrovo chování dostává punc odstrašujícího příkladu pro celé tehdejší církevní společenství, myšlenky tohoto Kristova učedníka vyvěrají z lidských kalkulací. Na tomto místě chce autor podtrhnout protiklad mezi věcmi božskými a lidskými. Petr je veden egoistickými myšlenkami, a ty ho samozřejmě vedou na *špatnou stopu*.

24 Kdo chce jít za mnou, zapří sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mě: *Zapří se* zde není chápáno jako opovržení sebou nebo ztráta vlastní hrdosti a cti, ale je to podmínka pro následování Ježíšovy cesty. My dnes pod slovem *kříž* vnímáme jen všechny možné těžkosti, trable, nepříjemné povinnosti, nemoci atd. Tento význam je běžný v době dnešní, ale ne v té novozákonní. Tam je *kříž* obrazem hanby, osamocení, vyloučení ze společenství, vedoucí až k potupné smrti. Už samotné slovo kříž vyvolávalo takový úděs, že řečník Cicero řekl, že má být daleko od rtů římských občanů. Díky Novému zákonu nabývá slovo *kříž* ještě dalšího významu: přijmout kříž znamená především darovat svůj život druhým a přijmout za svoje Ježíšovo poslání ve prospěch Božího království, což nás někdy může vést k nepochopení druhými, k vážným těžkostem při ocenění ve společnosti, k vyloučení od druhých. Někdy jde dokonce o mučednictví.

25 Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho: Člověk touží po záchraně života, což je přirozené; snadno se ale může stát, že při starosti o vlastní život, o vlastní zabezpečení a jistoty vyřadí ze hry své poslání a skutečné principy evangelia.

K tématu

Apoštolové ve škole Ježíšově

Apoštolové Ježíše následují, vstupují do Ježíšovy školy, ale ještě mu nejsou zcela oddáni. Mají své vlastní plány, dokonce i s Ježíšem mají vlastní plány. Opustili dům i loď, ale neprodali je. Opustili tyto věci a Ježíše chtěli „shrábnout“ pro sebe. Měli své plány: vyhnat Římany, nastolit nové království. Pak už svou loď nebudou potřebovat. Ani svou síť a svůj dům. Pak budou možná ministry. A matka synů Zebedeových dokonce prosí: „Až se staneš pánem Izraele, nech, prosím, mé dva chlapce sedět po tvé pravici a levici!“ (srov. Mt 20,21). Ostatní se dopálí a jsou plni žárlivosti. Vždyť i oni chtěli sedět vedle Ježíše. Všimáte si, kolik je zde sobectví?

Bůh se jich osobně dotkl, a teď se jim přihodí takové věci! Něco opustí, protože doufají, že získají něco lepšího. Chtějí Krista zapráhnout do svých plánů. Velmi zřetelně je to vidět v Matoušově evangeliu (srov. Mt 16,21-23), kde Petr – po předpovědi utrpení – řekne Pánu přímo do očí: „Bůh uchovej, Pane! To se ti nesmí stát!“ Ježíš se ale obrátil a řekl Petrovi: „Jdi mi z očí, satane! Pohoršuješ mě, neboť nemáš na mysli věci božské, ale lidské!“ Petr dokonce ve jménu Božím řekne: „To se ti nesmí stát!“ Jak často i my používáme Boží jméno k tomu, abychom zbožně oblékli své vlastní, sobecké úmysly a nebylo tolik vidět naše já.

Po zaslíbení eucharistie Ježíše mnozí z jeho učedníků opustili a už s ním nechodili. Zde možná začala Jidášova zrada, která se plně projevila na Zelený čtvrtek. A Ježíš se ptá: „I vy chcete odejít?“ (Jan 6,67). Asi tam zůstali nerozhodně a váhavě stát, vůbec ničemu už nerozuměli. Byli nejistí, ačkoliv je Pán osobně oslovil.

Nebo ten spor o prvenství. Hádají se o první místa, ačkoli jsou Pánem osobně zasaženi. A na Olivové hoře utíkají pryč. Zde už žádný Petr nekřičí: „Tady jsem, život za tebe položím!“ (srov. Jan 13,37). Ano, tento Petr dokonce přísahá: „Nikdy jsem ho neviděl!“ (srov. Mt 26,72). A to vše poté, co je Ježíšova slova často a hluboce zasáhla, po Ježíšově vyzvání:

„Následujte mě!“ To vše po třech letech putování s Ježíšem, po všech těch zázracích, po všem tom, co slyšeli. Všude zde vidíme egoismus. Jejich já stojí v popředí a zatlačuje Boha. Proto Ježíš při sporu o prvenství požaduje od svých apoštolů: „Jestliže se neobráte a nebudete jako děti, jistě nevezdete do království nebeského“ (Mt 18,2). To říká těm, které zasáhla jeho slova, kteří ho následovali, kteří opustili své domovy, své rodiny... Jim Ježíš říká: „Jestliže se neobráte a nebudete jako děti, jistě nevezdete do království nebeského.“ Dále jim musí říci: „Kdo chce jít za mnou, zapří sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne! Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, kdo však svůj život pro mne ztratí, nalezne ho“ (Mt 16,24n). Zde Ježíš zcela jasně vyjadřuje to, co myslí slovy: „Obráťte se a buďte jako děti!“ A Petrovi říká: „A ty potom, až se obrátíš, utvrzuj své bratry“ (Lk 22,32). Tedy: Teprve až se (znovu) obrátíš (a to po měsících a letech společné cesty), budeš schopný posilovat své bratry a vydávat svědectví.

Když Ježíš apoštolů povolal, byli tím jistě zasaženi, ale ne dostatečně hluboce. Jejich odpověď byla jakoby ne konečná, ne definitivní. Teprve o Letnicích bylo vše definitivní. Tehdy apoštolové přijali Ježíše celým svým bytím a celý jejich život se dostal do pohybu, až do jejich smrti.

Hans Buob – Cesta obrátců

JEŽÍŠ NEDOPŘÁVÁJÍCÍ POKOJE

Každá doba se snažila pochopit Ježíše po svém a každý pokus o pochopení rozestavěl na něm nové struny. Každá epocha však na něm zabilila ty oblasti, které se do jejího pojetí nehodily, a přizpůsobila si ho tak svým potřebám. Božího Syna však nelze sevřít do jediného obrázku, protože pravé tajemství jeho osoby všechny obrazy rozbíjí a nedá se využívat. Proto si kladu při pohledu na svoje představy otázku: Je to vůbec Ježíš? Nepromítám si tu jen do něho svá přání? Kým je vlastně ve skutečnosti?

Čím více o něm přemýšlím, čím více o něm rozjímám, tím více podob mi tane na mysli. Nikdy s ním nebudu hotov. Je pro mne tak důležitý, že s ním konfrontuji všechno, co prožívám, čtu, vidím a poznávám. Co mi chce Ježíš říct tváří v tvář mé osobní, společenské a politické situaci? Podívám-li se blíže na jiná náboženství a jejich představitele – Buddhu, Mohameda nebo Lao-č – jak potom hledím na Ježíše? Které jeho nové stránky poznám díky novému cvičení, co nového na něm objevím prostřednictvím transpersonální psychologie? Jak se budu na Pána dívat, začnu-li studovat židovskou tradici a pokusím-li se pochopit ho v rámci židovství?

Jedno mi je však při rozjímání jeho osoby stále jasnější: Ježíš není nějaký měkoučký polštářek ke sladkému snění. Nesmím ho zneužívat k ospravedlňování a potvrzování svého životního způsobu, protože on nepotvrzuje, ale provokuje a zneklidňuje. Na jedné straně mi dává neslýchanou svobodu, a na druhé mě vyzývá. Nikdy se nesmím spokojit se svým životem. Nikdy už nesmím říkat jako farizeové: *Teď jsem splnil všechna Boží přikázání*. Nebo: *Teď skutečně následuji Ježíše*. Na jedné straně mě Pán zbavuje špatného svědomí, které mi namlouvá, že musím dělat stále víc. Osvobozuje mě od duchovního tlaku na výkon, ale na druhé straně mi brání nosit svůj duchovní život před sebou jako přenosný kráček a namlouvat si, že se prostřednictvím meditace propracuji k rovnováze osobnosti, k dokonalému klidu a k hluboké duchovní zkušenosti. Ježíš pracuje s paradoxy: tomu, který ztroskotal sám na sobě, daruje odvahu spolehnout se na Boha a zaslubuje mu naprostou Boží blízkost. Toho, kdo se pouští na duchovní cestu, nikdy nenechá dojít úplného klidu. Neúprosně odhaluje jeho stinné stránky: jeho pokusy využívat Boha pro sebe, vyhřívat se na duchovních vavřínech nebo se považovat za cosi mimořádného.

Ježíš mě nenechá na pokoji a neustále mě bude zpochybňovat. Zůstane záhadou. Nalézám u něho nádherná slova, která se mě hluboce dotýkají, a narážím i na taková, která mě zlobí a s nimiž si nedokážu poradit. Ale právě ta provokující mi brání přizpůsobit si podle svých představ hotový Ježíšův obraz, protože on mi všechny mé představy rozbíjí. Je a zůstane vždycky docela jiný. Stále znova se s ním musím vypořádávat. Kdo vlastně je? Co je jeho skutečné